

A șaptea cercetare sociologică din cadrul proiectului “România Durabilă” SIPOCA 613, cu indicativul RD07, a avut drept scop continuarea măsurării la nivel detaliat, în adâncime (“in depth”), a opiniei publice privind primul Obiectiv de Dezvoltare Durabilă din cadrul Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030), și anume ODD1 “Fără sărăcie”.

Metodologie

Pe baza structurii obiectivelor de dezvoltare durabilă și a temelor de preocupare instituțională aferente acestora, așa cum sunt ele explicitate în SNDDR 2030 (pp. 23 ... 29), echipa ARDA, împreună cu partenerii din cadrul SGG (DSG și DDD), a operaționalizat o listă de 54 de indicatori de opinie publică, pe următoarele teme de interes:

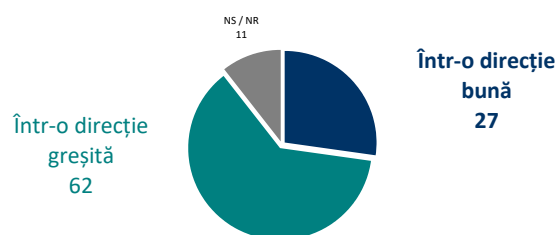
- Identificarea percepției populare privind definirea sărăciei în România
- Identificarea percepției populare privind ponderea de săraci în societatea românească
- Identificarea percepției populare privind ponderea de săraci în societatea românească, în comparație cu media Uniunii Europene
- Identificarea percepției populare privind caracteristicile socio-demografice ale sărăciei în România
- Identificarea percepției populare privind nivelurile de risc de sărăcie în rândul diverselor categorii socio-demografice din România
- Identificarea elementelor de comportament & situație personală care indică riscul de sărăcie
- Identificarea percepției personale privind poziționarea pe o scală subiectivă a sărăciei
- Identificarea percepției populare privind nivelul personal de trai (standardul subiectiv de viață)
- Identificarea opiniei publice pe diverse subiecte privind acțiunile statului român de prevenire a sărăciei și de ajutorare a celor în dificultate

- Identificarea percepției populare privind eficiența politicilor publice de combatere a sărăciei în România
- Identificarea percepției populare privind cea mai bună soluție pentru eradicarea sărăciei în România
- Identificarea percepției populare privind evoluția sărăciei la diverse niveluri de agregare teritorială (dimensiuni NUTS)
- Identificarea percepției populare privind evoluția sărăciei în România: retrospectiv vs proiectiv
- Identificarea elementelor atitudinale de capital social (încredere în oameni, nivel de fericire)

1. Climatul social general

Q01 DIRECȚIA LUCRURILOR

Q01. În general, considerați că România în momentul de față se îndreaptă într-o direcție bună sau într-o direcție greșită?

După cum observăm din graficul de mai sus, climatul general de opinie prezintă un nivel preponderent negativ. Aproape două treimi din români (62%) consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită. Doar aprox. un sfert din români (27%) consideră că se îndreaptă într-o direcție bună. Rezultă un stoc net de opinie publică preponderent negativ, de minus 35 de puncte procentuale, substanțial mai scăzut decât stocul identifiabil în cercetarea anterioară, cu o lună înainte (RD06, minus 22 puncte procentuale). Percepția negativă este mai ridicată

decât cea pozitivă și în continuă deteriorare de la izbucnirea crizei Covid la începutul primăverii.

Efectul se datorează epuizării efectului de tip “rally around the flag” identificat în măsurătorile anterioare (RD04, RD05, RD06). Pe măsură ce criza Covid se cronicizează, identificăm resurgența atitudinii critice la nivel social general. Mobilizarea resurselor sociale emoționale și de încredere de la începutul crizei Covid, în scopul contracarării pericolului de sănătate, a început să se disipeze, iar climatul social general de opinie devine din nou din ce în ce mai negativ.

2. Definirea sărăciei

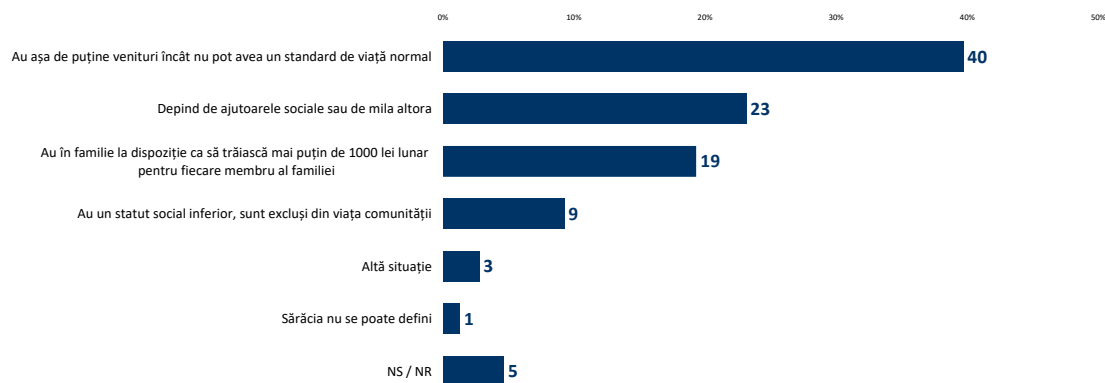
Q02 CELE MAI POTRIVITE AFIRMAȚII PRIVIND DEFINIREA SĂRĂCIEI

Q03 CELE MAI POTRIVITE AFIRMAȚII PRIVIND DEFINIREA SĂRĂCIEI EXTREME

Q49 CELE MAI POTRIVITE AFIRMAȚII PRIVIND DEFINIREA SĂRĂCIEI: DIFICULTĂȚI FINANCIARE / DE PLATĂ

Q02

Q02. Există multe feluri în care se poate defini sărăcia. După părerea Dvs., care din următoarele afirmații se potrivește cel mai bine definiției de "oameni săraci"?

În mintea românilor, definirea sărăciei este legată preponderent de relația dintre lipsa veniturilor și neputința de a-și asigura un standard de viață normal. Pentru două cincimi dintre români (40%), săracii sunt îndeosebi aceia care au așa de puține venituri încât nu pot avea un standard de viață normal. Acest răspuns reprezintă valoarea modală din multitudinea de variante propuse în cadrul întrebării închise, adică varianta de răspuns cea mai des aleasă de către participanții la sondajul de opinie RD07.

La un nivel aproximativ la jumătate față de valoarea modală, identificăm definirea sărăciei prin intermediul ajutoarelor sociale. Aproape un sfert din români (23%) consideră că sunt săraci acei care depind de ajutoarele sociale sau de mila altora.

O cincime din români (19%) definesc sărăcia printr-o operaționalizare precisă, la nivel de venit per membru de gospodărie. În concepția acestora, săraci sunt aceia care au în familie la dispoziție ca să trăiască mai puțin de 1000 de lei lunar pentru fiecare membru al familiei. Este un tip de răspuns asemănător cu cel mai des întâlnit ("au așa de puține venituri..."), doar că în loc să se definească în mod normativ ("un standard de viață normal"), sărăcia este operaționalizată prin cuantificarea precisă a venitului, definindu-se un prag valori.

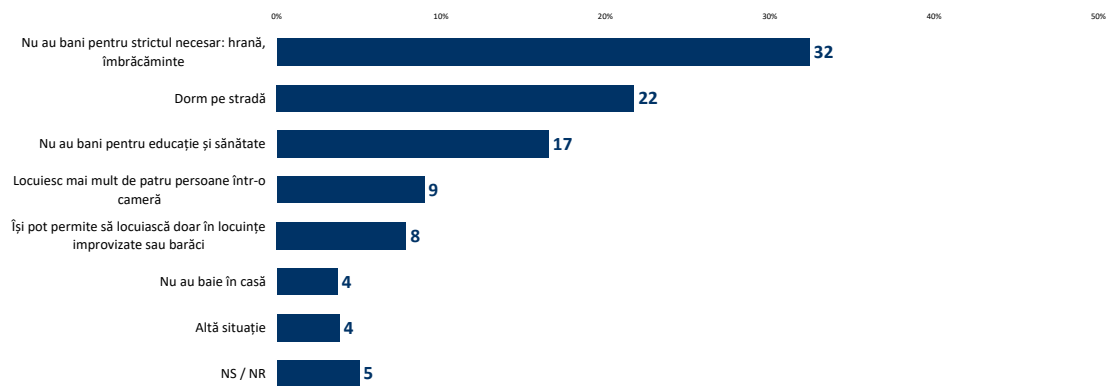
Celaltă variantă oferită ca răspuns, "au un status social inferior, sunt excluși din viața comunității", întrunește de departe cele mai puține răspunsuri : doar o zecime din populația interviuată (9%) aleg acest tip de definire a sărăciei.

În concluzie, românii definesc sărăcia preponderent din punct de vedere al lipsei veniturilor, și nu al excluziunii sociale.

Q03

Q03. După părerea Dvs, care din următoarele afirmații se potrivește cel mai bine pentru "CEI MAI SĂRACI oameni"?

Tot despre bani, mai precis despre lipsa banilor este vorba și atunci când analizăm maniera de definire a sărăciei extreme. Dintre toate cele șase variante oferite spre alegere pentru a descrie cât mai bine sărăcia extremă ("cei mai săraci dintre oameni"), răspunsul cel mai des întâlnit este cel privind consecința lipsei banilor asupra unor nevoi de bază esențiale. O treime din români (32%) consideră că cei mai săraci oameni sunt aceia care nu au bani pentru strictul necesar: hrană, îmbrăcăminte.

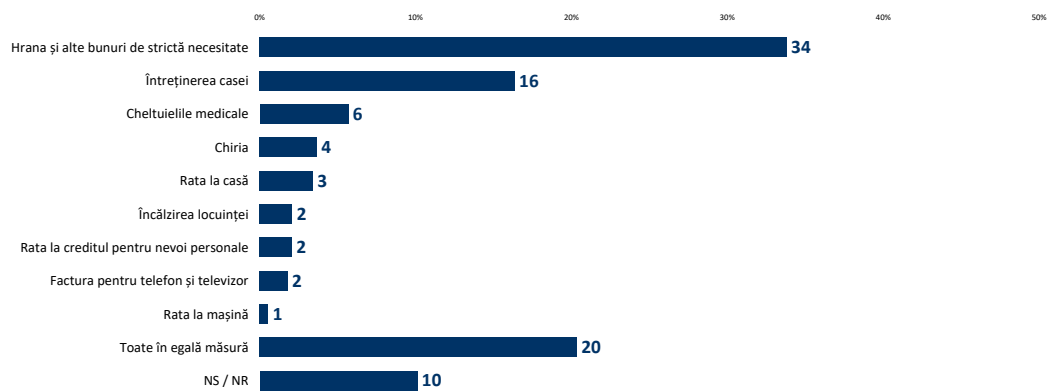
Altă cincime din români (22%) identifică alt tip de nevoie de bază ca definitiv pentru sărăcia extremă: lipsa locuirii ("dorm pe stradă"). O șesime aleg să definească sărăcia extremă ca lipsa banilor pentru educație și sănătate (17%).

Celelalte variante de răspuns oferite spre alegere întrunesc puține procente, sub o zecime: 9% pentru locuirea inadecvată ca densitate ("locuiesc mai mult de patru persoane într-o cameră"), 8% pentru locuirea inadecvată ca improvizare ("își pot permite să locuiască doar în locuințe improvizate sau barăci"). De departe cea mai puțin populară opțiune o reprezintă lipsa facilităților sanitare ("nu au baie în casă", doar 4% din răspunsuri).

În concluzie, principalele nevoi de bază a căror nesatisfacere generează eticheta de sărăcie extremă sunt hrana și îmbrăcămintea, urmată de lipsa totală de locuire.

Q49

Q49. Care dintre următoarele afirmații de mai jos considerați că se potrivește cel mai bine cu situația de a fi sărac? Să fii sărac înseamnă să nu îți poți permite să plătești...

Relația dintre sărăcie și bunurile de strictă necesitate, îndeosebi hrana, este reliefată și de distribuția răspunsurilor la întrebarea privind definirea sărăciei prin prisma dificultăților de plată în gospodărie. Valoarea modală, cea mai des întâlnită, este cea care definește sărăcia drept dificultatea de a plăti hrana și alte bunuri de strictă necesitate (aprox o treime din români, 34%). Aceeași ierarhie hrană > locuire o identificăm și în cadrul acestei întrebări. A doua categorie distinctă ca incidență a răspunsurilor (16%) o reprezintă definirea sărăciei drept dificultate în a plăti costurile de întreținere a locuinței. Celelalte răspunsuri distincte sunt mult sub aceste două prime răspunsuri.

În concluzie, ca și în cazul indicatorului anterior, sărăcia este definită prin dificultatea de a achiziționa hrană, respectiv locuire.

3. Ponderea sărăciei în societatea românească

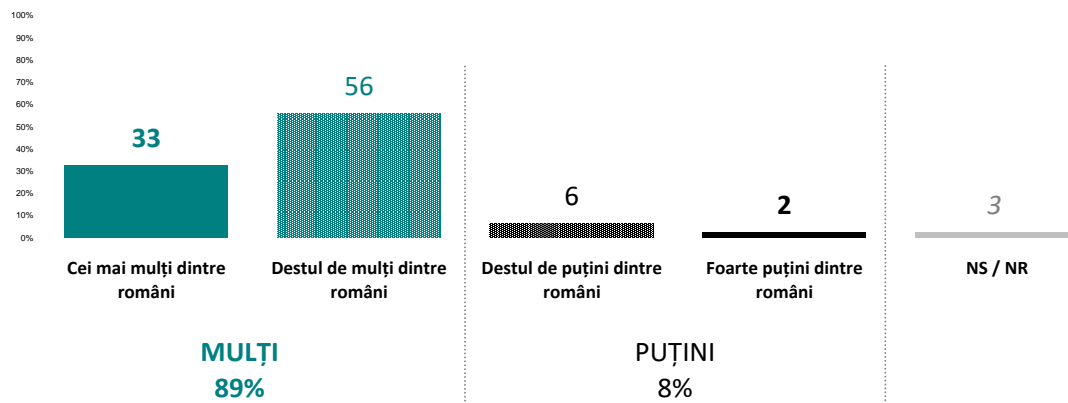
Q04 PONDEREA ROMÂNILOR AFECTAȚI DE SĂRĂCIE (SCALĂ LICKERT)

Q05 PONDEREA ROMÂNILOR AFECTAȚI DE SĂRĂCIE ÎN COMPARAȚIE CU UE (SCALĂ LICKERT)

Q21 CE PROCENT DE SĂRACI SUNT ÎN ROMÂNIA? (ÎNTREBARE DESCHISĂ)

Q04

Q04. Considerați că în România sărăcia îi afectează pe...?

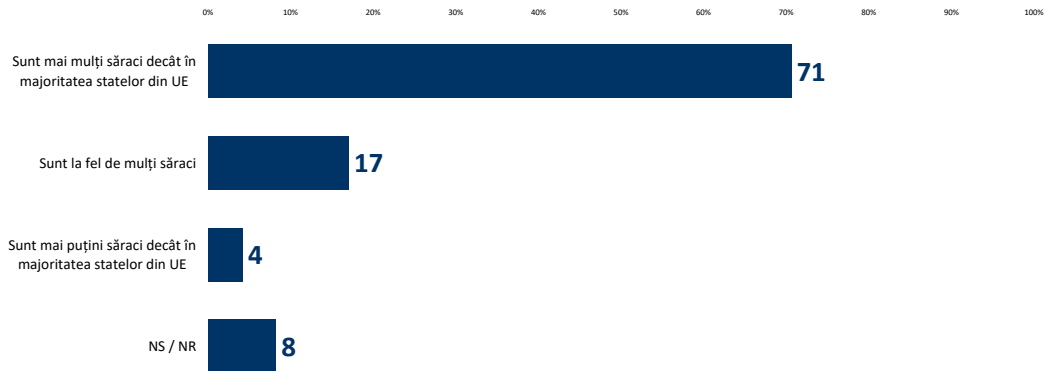

Marea majoritate a românilor, peste patru cincimi (89%) consideră că sărăcia afectează o parte semnificativă a populației. O treime din români (33%) prezintă o percepție cât se poate de critică / pesimistă la adresa acestui subiect și consideră că sărăcia îi afectează pe cei mai mulți dintre români. Și mai important, ceva mai mult de jumătate din români (56%) consideră că sărăcia afectează destul de mulți dintre români.

Rezultă un tablou sumbru al percepției sociale a românilor la adresa acestui subiect. Mentalul colectiv din România zilei de azi definește țara noastră drept una săracă, populată preponderent de săraci.

Q05

Q05. Considerați că în România sunt mai mulți sau mai puțin săraci decât în majoritatea statelor din Uniunea Europeană?

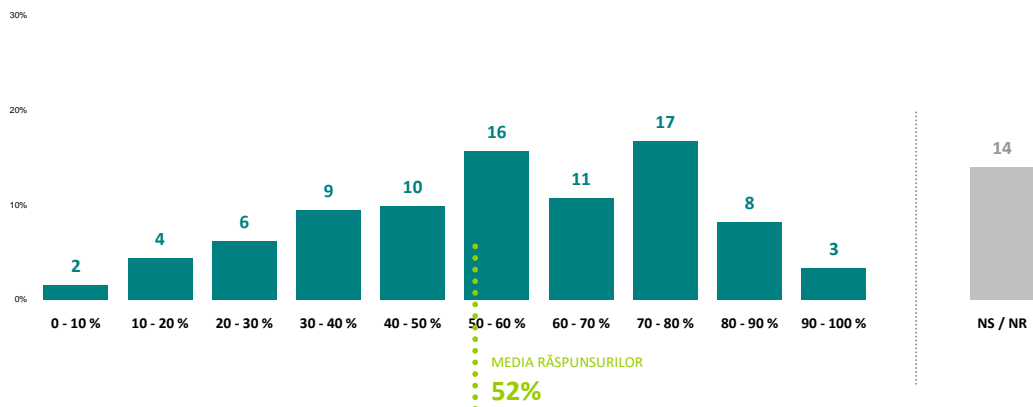

Percepția pesimistă la adresa sărăciei în societatea românească o identificăm și în distribuția răspunsurilor la următoarea întrebare, cea privind evaluarea sărăciei în România comparativ cu celelalte țări din Uniunea Europeană.

Trei sferturi din români (71%) consideră că în România sunt mai mulți săraci decât în majoritatea statelor din UE. Doar o șesime (17%) consideră că ponderea este egală. Doar 4% consideră să sunt mai puțini săraci în România decât în restul UE. Stocul net de opinie publică este clar negativ, de minus 67 puncte procentuale.

Q21

Q21. În momentul de față, cam cât la sută din populația din România considerați că este săracă?
RĂSPUNSURI SPONTANE, CATEGORIZATE ÎN DECILE

Instrumentul de “înțelepciune a mulțimilor” (“wisdom of crowds”) este unul cât se poate de util pentru identificarea unor diverse fenomene sociale. Pe baza sa observăm că la nivelul mentalului colectiv românii consideră că aproximativ jumătate din societatea românească este săracă (52%).

* * *

În concluzie, percepția publică privind ponderea sărăciei în România este una puternic pesimistă, atât din punct de vedere al estimării categoriale a nivelului de sărăcie per se (“cei mai mulți”, “destul de mulți”), și din punct de vedere al convertirii acestei estimări în procente (“aproximativ jumătate din români sunt săraci”), cât și la nivel comparativ, cu restul țărilor Uniunii Europene (cei mai mulți din români consideră că suntem mai săraci decât majoritatea europenilor).

4. Percepția privind caracteristicile socio-demografice ale sărăciei în societatea românească

Q06 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: VÂRSTĂ

Q07 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: SEX

Q08 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: MEDIU REZIDENȚIAL

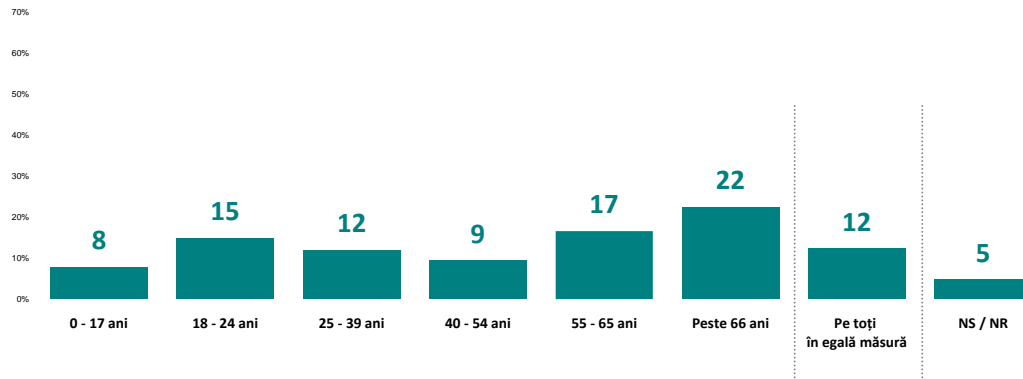
Q09 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: EDUCAȚIE

Q10 - Q20 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: CATEGORII SOCIO-OCUPAȚIONALE

Q33 - Q46 PE CINE AFECTEAZĂ SĂRĂCIA: CATEGORII VULNERABILE

Q06: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI VÂRSTĂ

**Q06. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei cu vârsta între...**

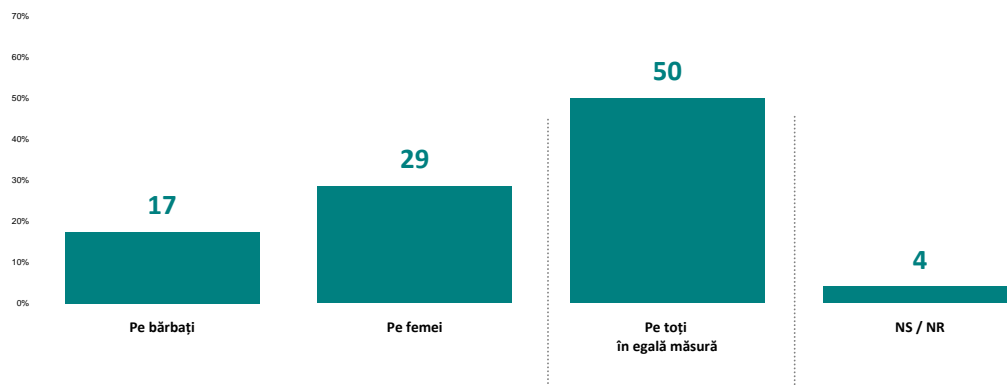

Percepția relației dintre sărăcie și vârstă este una bine conturată. Românii percep că sărăcia crește odată cu vârsta. Aproape jumătate din răspunsuri (17% + 22% = 39%) sunt concentrate pe categoria de vârstă de peste 55 de ani. Iar categoria considerată ca fiind cea mai afectată de sărăcie este cea a celor trecuți de vârsta pensiei: peste 65 de ani. Aproape un sfert din români (22%) oferă acest răspuns și îl transformă în valoare modală (cea mai des întâlnită).

Relația identificată la nivel de percepție a populației este una directă, crescătoare. Cu cât crește vârsta, cu atât crește și riscul de sărăcie, și invers. Categoriile de vârste tinere sunt percepute ca fiind mult mai puțin afectate de sărăcie decât cele vârstnice. De exemplu, categoria cu procentajul cel mai scăzut de răspunsuri este cea a persoanelor minore, cu vârsta între 0 și 17 ani (doar 8% din răspunsuri).

Q07: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI GEN

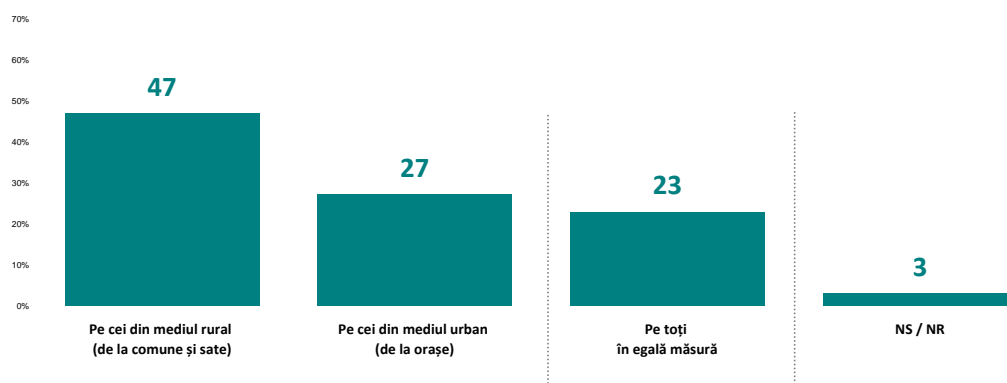
**Q07. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe bărbați sau pe femei?**

Din punct de vedere al relației dintre sărăcie și gen, românii consideră că sărăcia afectează mai mult femeile (29% din răspunsuri) decât bărbații (17%). Totuși, răspunsul cel mai întâlnit este cel privind efectul egal al sărăciei, indiferent de sex: “pe toți în egală măsură” (jumătate din răspunsuri, 50%).

Q08: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI MEDIU REZIDENȚIAL

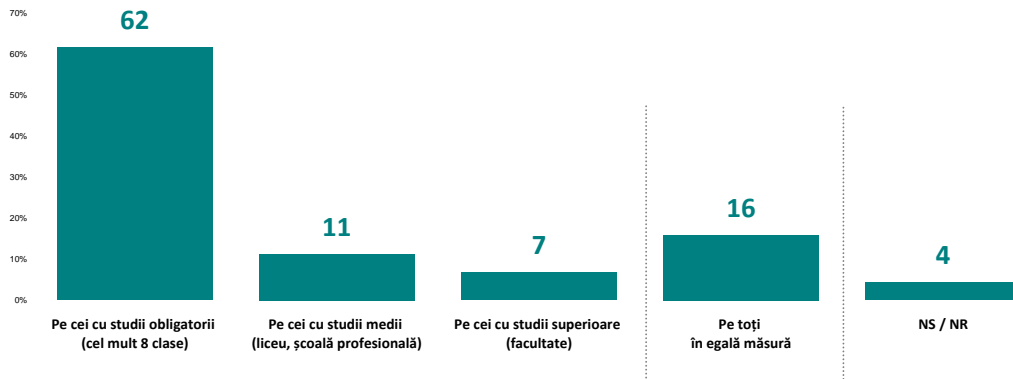
**Q08. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei din mediul rural sau pe cei din mediul urban?**

În mod clar, românii consideră că sărăcia îi afectează îndeosebi pe cei din mediul rural. Jumătate din români (47%) oferă acest răspuns, de două ori mai mult decât răspunsurile referitoare la mediul urban (27%).

Q09: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI EDUCAȚIE

**Q09. În România, pe cine credeți că afectează mai mult sărăcia?
Pe cei cu studii obligatorii, medii sau superioare?**

În mod clar, românii consideră că sărăcia îi afectează îndeosebi pe cei cu studii puține. Aproape două treimi dintre români (62%) consideră că cei cu studiile obligatorii (maxim 8 clase) sunt cei mai afectați de sărăcie.

Percepția relației dintre sărăcie și educație este una inversă, descrescătoare: riscul de sărăcie scade pe măsură ce stocul de educație crește. Cei cu studii superioare sunt percepuți ca fiind puțin expuși la riscul de sărăcie, doar 7% dintre răspunsuri identificându-i pe aceștia drept categoria educațională cea mai afectată.

Q10 - Q20: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI CATEGORIILE SOCIO-OCUPAȚIONALE

	Opțiuni multiple Scală Lickert		O singură opțiune
	Foarte mult	Foarte mult + Destul de mult	(Forțarea alegerii)
	%	%	%
CEI MAI AFECTAȚI			
Zilierii	38	83	21
Șomerii	31	84	19
Persoanele casnice	33	81	18
DE ASEMENEA PUTERNIC AFECTAȚI			
Angajații cu salariul minim pe economie	24	75	8
Lucrătorii agricoli, fermierii	15	55	7
MEDIU AFECTAȚI			
Studentii	7	51	3
Lucrătorii liber întreprinzători	10	44	0
Angajații la privat	8	31	4
PUȚIN AFECTAȚI			
Angajații la stat	4	23	1
Patronii	3	19	0
TOȚI LA FEL			
Pe toți în egală măsură			12

Măsurarea percepției privind relația dintre riscul de sărăcie și categoriile socio-ocupaționale a fost făcută în două feluri distincte: listă multiplă (scală Lickert) și forțarea alegerii (regim concurențial, o singură opțiune).

Ambele metode prezintă plusuri și minusuri. Lista cu răspunsuri multiple, de tip scală Lickert, este mai sensibilă în zona capetelor de scală (îndeosebi la categoria “foarte mult”), însă riscă să își piardă din sensibilitate prin agregarea răspunsurilor (Foarte mult + Destul de mult). Forțarea alegerii printr-o singură opțiune diferențiază îndeosebi principalele categorii expuse la risc de sărăcie, dar este mai puțin sensibilă în zona de mijloc a ierarhiei.

Ambele tipuri de măsurare ne scot în evidență aceeași structură ierarhică, indiciu de validare metodologică încrucișată.

Românii consideră că cele mai afectate categorii socio-ocupaționale din punct de vedere al sărăciei sunt zilierii, șomerii și persoanele casnice. Indiferent care operaționalizare o folosim, ierarhia este aceeași. Trei categorii puternic afectate de sărăcie, care au drept punct comun absența ocupației remunerate (șomeri, persoanele casnice) ori precaritatea acesteia (zilierii).

Alte două categorii socio-ocupaționale sunt de asemenea percepute ca purtând un risc mare de sărăcie: angajații cu salariul minim pe economie și cei din domeniul agricol. Studenții, lucrătorii liber întreprinzători și angajații la privat sunt categorii percepute cu risc mediu de sărăcie, iar angajații la stat și patronii sunt percepuți ca prezentând risc redus de sărăcie.

Identificăm o altă relație directă, proporțională, între sărăcie și deținerea de stoc de resurse ocupaționale. Cu cât resursele ocupaționale sunt mai reduse (inexistente: șomeri, casnice) sau mai puțin complexe (zilieri, agricultori), cu atât riscul de sărăcie este mai ridicat. Invers, cu cât crește complexitatea cât și deținerea de resurse (studenți, liber întreprinzători, angajați, patroni), cu atât scade percepția riscului de sărăcie.

Q33 - Q46: RELAȚIA DINTRE SĂRĂCIE ȘI CATEGORIILE VULNERABILE

	Opțiuni multiple Scală Lickert		O singură opțiune
	Foarte mult	Foarte mult + Destul de mult	(Forțarea alegerii)
	%	%	%
CEI MAI AFECTAȚI			
Persoanele fără adăpost (homeleșii)	62	93	7
Persoanele fără educație	48	92	8
Persoanele cu dizabilități	45	88	10
Persoanele în vârstă	40	89	11
Bolnavii mintal	50	85	3
Tinerii care ies din centrele de plasament	52	84	5
Mamele singure	33	84	7
Șomerii	36	81	5
Persoanele din mediul rural	25	74	3
Dependenții de droguri	42	71	4
DE ASEMENEA AFECTAȚI			
Copiii	24	67	7
Persoanele tinere	17	63	3
PUȚIN AFECTAȚI			
Rromii	20	48	2
TOȚI LA FEL			
Pe toți în egală măsură			18

În plus față de categoriile socio-demografice uzuale care au fost măsurate pentru a identifica gradul de vulnerabilitate la sărăcie (cf supra, QU 06 ... Q20), în cadrul chestionarului s-a introdus o listă distinctă de categorii considerate a priori ca fiind vulnerabile.

Măsurarea percepției privind relația dintre riscul de sărăcie și aceste categoriile vulnerabile a fost făcută în două feluri distincte: listă multiplă (scală Lickert) și forțarea alegerii (regim concurențial, o singură opțiune).

Ambele metode prezintă plusuri și minusuri. Lista cu răspunsuri multiple, de tip scală Lickert, este mai sensibilă în zona capetelor de scală (îndeosebi la categoria “foarte mult”), însă riscă să își piardă din sensibilitate prin agregarea răspunsurilor (Foarte mult + Destul de mult). Forțarea alegerii printr-o singură opțiune diferențiază îndeosebi principalele categorii expuse la risc de sărăcie, dar este mai puțin sensibilă în zona de mijloc a ierarhiei.

Ambele tipuri de măsurare ne scot în evidență aceeași structură ierarhică, indiciu de validare metodologică încrucișată.

Din punct de vedere al percepției de risc de sărăcie, categoriile pe care românii le consideră cele mai vulnerabile sunt persoanele fără adăpost (homeleșii), persoanele cu dizabilități, persoanele fără educație, tinerii care ies din centrele de plasament, bolnavii mintal și persoanele în vârstă. Alte categorii considerate a fi vulnerabile sunt mamele singure, șomerii, dependenții de droguri și persoanele din mediul rural. Singurele categorii considerate cu nivel mai scăzut de vulnerabilitate la sărăcie sunt copiii, tinerii și rromii.

De remarcat faptul că marea majoritate a categoriilor măsurate în chestionar sunt percepute de către români ca fiind cu adevărat vulnerabile la sărăcie. . Dintre cele 13 categorii măsurate, doar trei prezintă scoruri scăzute de vulnerabilitate la sărăcie. De asemenea de evidențiat faptul că multe din categoriile introduse pe lista de vulnerabilitate au fost de asemenea în mod autonom identificate a fi vulnerabile în cadrul modului de vulnerabilități socio-demografice: mediul rural, vârstnici, persoanele fără educație. Același lucru îl putem spune despre convergența dintre diversele tipuri de măsurare privind categoriile cu niveluri reduse de vulnerabilitate: copiii, persoanele tinere.

Toate acestea vin să confirme validitatea construirii listei apriorice de categorii vulnerabile pentru a fi măsurată în chestionarul de percepție a sărăciei RD08.

* * *

RELAȚIA DINTRE CATEGORIILE SOCIO_DEMOGRAFICE ȘI SĂRĂCIE. SINTEZĂ

	Risc mare de sărăcie		Risc mic de sărăcie	
EDUCAȚIE	Cel mult 8 clase	62%	Studii superioare	7%
MEDIU REZIDENȚIAL	Rural	47%	Urban	27%
VÂRSTA	Vârștii (55+)	39%	Tinerii	23%
	Îndeosebi 65+	22%	Îndeosebi minorii	8%
OCUPAȚIA	Zilierii	38%	Angajații la stat	4%
	Șomerii	31%	Patronii	3%
	Casnicele	33%		
GEN	Femeile	29%	Bărbații	17%

RELAȚIA DINTRE CATEGORIILE CONSIDERATE APRIORI CA FIIND VULNERABILE ȘI SĂRĂCIE. SINTEZĂ

	Risc mare de sărăcie	Risc mic de sărăcie
CATEGORII VULNERABILE	Persoanele fără adăpost (homeleșii)	Copiii
	Persoanele cu dizabilități	Persoanele tinere
	Persoanele fără educație	Rromii
	Tinerii care ies din centrele de plasament	
	Bolnavii mintal	
	Vârștii	
	Mamele singure	
	Șomerii	
	Dependenții de droguri	
	Persoanele din mediul rural	

În concluzie, identificăm relații bine definite între percepția de risc de sărăcie și determinanții socio-demografici.

De departe, categoria despre care românii consideră că generează riscul cel mai puternic de sărăcie este educația. Lipsa educației duce la sărăcie, stocul ridicat de educație duce la evitarea sărăciei. Altă categorie care diferențiază puternic o reprezintă mediul rezidențial. Cei din mediul rural sunt percepuți ca având un risc mult mai ridicat de sărăcie decât cei din mediul urban.

Vârsta este o altă categorie care generează un gradient bine definit al relației cu sărăcia. Românii consideră că cei vârstnici sunt mult mai afectați de sărăcie decât cei tineri.

Diferențierea ocupațională este și ea ridicată, separând societatea din punct de vedere al gradientului de risc de sărăcie în funcție de lipsa deținerii stocului ocupațional (șomeri, casnice, zilieri), cât și de gradul de complexitate al acestui stoc ocupațional.

Categoria socio-demografică ce diferențiază mai puțin este cea de gen. Deși identificăm și în acest caz diferențe de percepție de risc de sărăcie între femei și bărbați, totuși în cadrul acestei categorii găsim nivelul cel mai mare de nediferențiere (toți în egală măsură, aprox. jumătate din populație).

Dintre categoriile vulnerabile măsurate, marea lor majoritate a fost validată prin măsurare. Din 13 categorii măsurate, doar 3 nu au trecut testul percepției publice: copiii, tinerii și rromii. Categoriile percepute ca fiind cele mai vulnerabile la sărăcie în mentalul colectiv al societății românești sunt

- Persoanele fără adăpost (homeleșii)
- Persoanele cu dizabilități
- Persoanele fără educație
- Tinerii care ies din centrele de plasament
- Bolnavii mintal
- Persoanele în vârstă

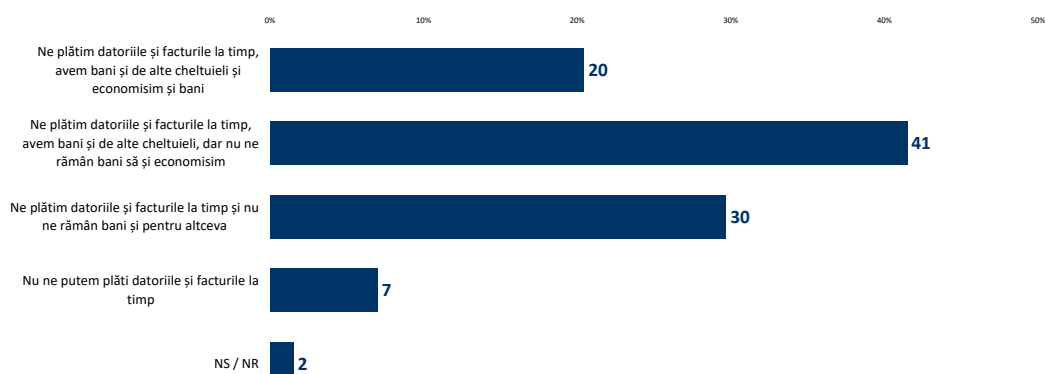
5. Indicii ale sărăciei pe baza dificultăților financiare

Q22 CAPACITATEA DE PLATĂ A DATORIILOR

Q48 RISCUL DE NEPLATĂ A DATORIILOR

Q22

Q22. Care din următoarele afirmații se potrivește cel mai bine cu situația actuală a familiei Dvs?

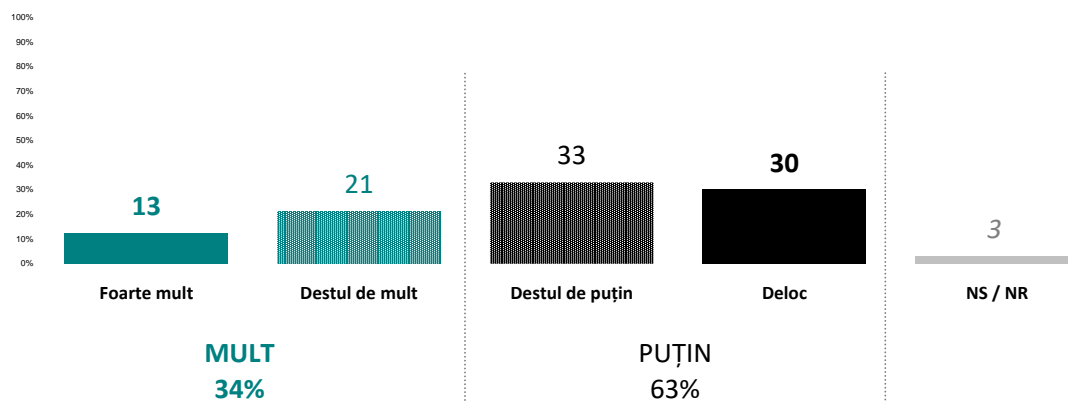

7% din populația adultă a României declară că nu își poate plăti datoriile și facturile la timp, indiciu al expunerii acestora la o situație de sărăcie, chiar de sărăcie extremă. În marginea sărăciei, într-o zonă de precaritate financiară, trăiesc alți 30% din români, care declară că își pot plăti datoriile și facturile la timp, însă nu le rămân bani și pentru altceva, trăind practic de la o zi la alta. Aprox două cincimi (41%) din români sunt în afara precarității, însă nu pot economisi. Doar o cincime (20%) pot și economisi din veniturile obținute în mod obișnuit.

Identificăm astfel un bazin de $7\% + 30\% = 37\%$, ușor peste o treime din populația României care la nivel declarativ intră în definiția sărăciei, respectiv a riscului de sărăcie.

Q48

Q48. Dvs. personal, cât de mult simțiți că sunteți în pericol să nu vă puteți plăti datoriile?

Aceeași pondere de aprox o treime din români ($13\% + 21\% = 34\%$) o identifică și cu ajutorul acestui indicator distinct privind percepția la adresa dificultăților financiare. O treime din români declară că se simt în pericol să nu-și poată plăti datoriile, fapt care îi situează în categoria de risc de sărăcie.

6. Autodefinirea materială. Standarde de viață.

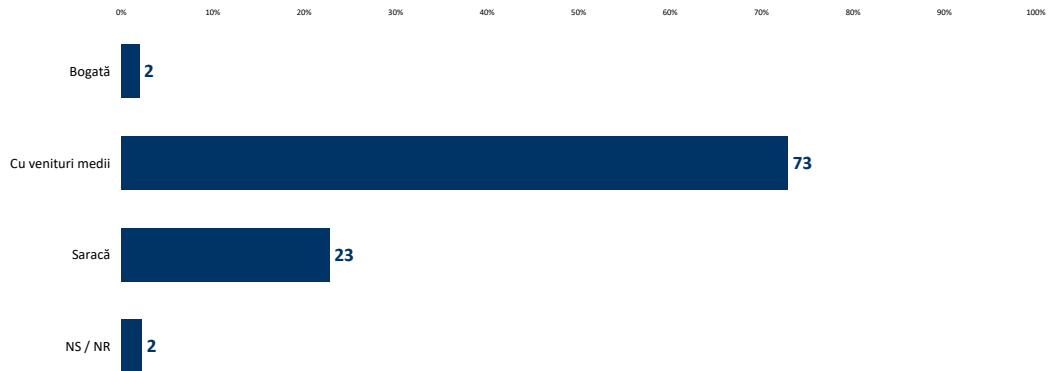
Sărăcie severă vs Precaritate vs Bunăstare vs Abundență

Q23 AUTODEFINIREA DE STATUS MATERIAL

Q32 STANDARDUL SUBIECTIV DE VIAȚĂ

Q23

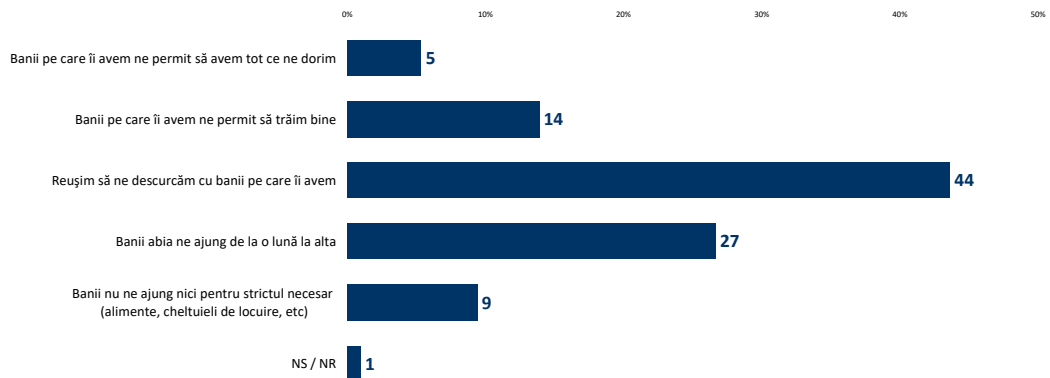
Q23. După părerea Dvs, considerați că sunteți o persoană...?

Aproape un sfert (23%) din populația României se autodefinește drept săracă.

Q32

Q32. Din punctul de vedere al veniturilor din familia Dvs., în ce categorie credeți că vă încadrați cel mai bine?

O zecime din populație (9%) se autoidentifică la nivel declarativ ca fiind afectată de sărăcia severă: “Banii nu ne ajung nici pentru strictul necesar”

Un sfert din populație (27%) se autoidentifică în zona precarității cronice: “Banii abia ne ajung de la o lună la alta”

Aproape jumătate (44%) se autodefinește în marginea precarității: “Reușim să ne descurcăm cu banii pe care îi avem”

Doar o șesime (14%) se autoidentifică în zona bunăstării: “Banii pe care îi avem ne permit să trăim bine”

Doar a douăzecea parte din populația României (5%) se autoidentifică în zona abundenței: “Banii pe care îi avem ne permit să avem tot ce ne dorim”

Agregat, concluzionăm că patru cincimi din români (80%) trăiesc în precaritate sau în marginea acesteia și doar o cincime (19%) trăiesc în bunăstare. O zecime din români se autodefinesc ca fiind în sărăcie severă, banii neajungându-le nici pentru nevoile elementare: alimente, cheltuieli de locuire, haine, medicamente.

Rezultatele sunt puternic consonante cu cele obținute în valul anterior de măsurare pe acest subiect, RD06, folosindu-se același indicator SSV (Standardul Subiectiv de Viață).

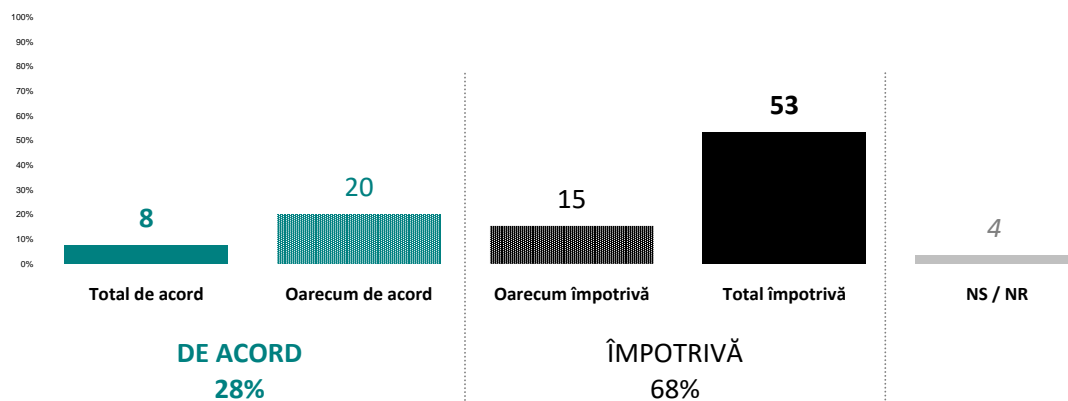
7. Actori publici. Implicare și eficiență în combaterea sărăciei

- Q24 IMPLICAREA STATULUI ÎN AJUTAREA SĂRACILOR
- Q25 NIVELUL DE PREGĂTIRE A STATULUI PRIVIND COMBATAREA CALAMITĂȚILOR
- Q47 CATEGORII VULNERABILE AJUTATE DE STAT
- Q50 EFICIENȚA POLITICILOR PUBLICE ÎN COMBATAREA SĂRĂCIEI
- Q52 POLITICILE PUBLICE CELE MAI POTRIVITE PENTRU ERADICAREA SĂRĂCIEI

Q24

În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație?

Q24. „Statul român investește suficient de mult pentru a-i ajuta pe cei săraci”

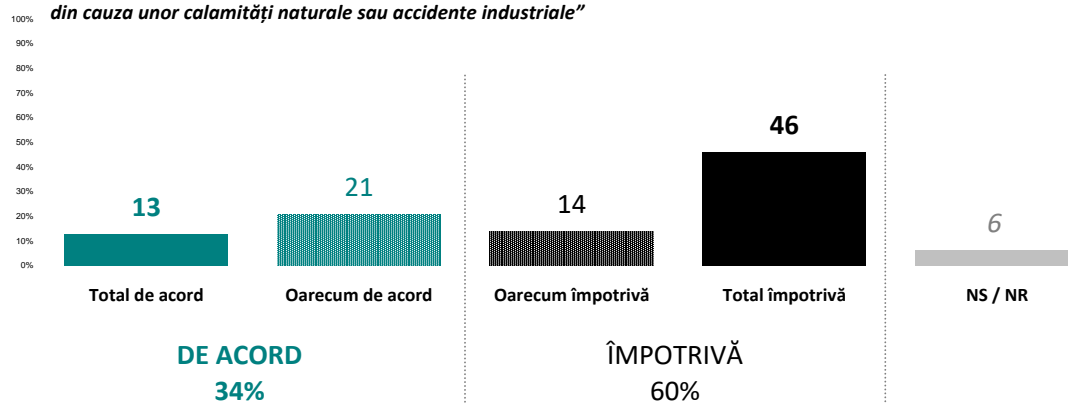

Doar un sfert (28%) din români consideră că statul român investește suficient de mult pentru a-i ajuta pe cei săraci. Două treimi (68%) consideră că statul nu investește suficient în acest scop. Diferența netă de opinie publică este una semnificativ negativă: minus 40 puncte procentuale.

Q25

În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație?

Q25. „Statul român este pregătit să îi ajute pe cei care pierd totul din cauza unor calamități naturale sau accidente industriale”

Aceeași percepție preponderent negativă o identificăm și în cazul măsurării percepției publice privind gradul de pregătire a statului român în cazul unor calamități naturale ori accidente industriale. Doar o treime (34%) din români consideră că statul român este pregătit să îi ajute pe cei care ar suferi de pe urma unor asemenea situații nefericite. Peste jumătate din români (60%) consideră că

statul român nu este pregătit pentru asemenea situații. Diferențialul este și în acest caz negativ: -26%.

Q46 CATEGORII VULNERABILE vs Q47 CATEGORII AJUTATE DE STAT

	Categorii vulnerabile	Categorii ajutate de stat	Diferența
	%	%	%
CEI MAI AFECTAȚI			
Persoanele în vârstă	11	4	-7
Persoanele cu dizabilități	10	16	+6
Persoanele fără educație	8	1	-7
Mamele singure	7	3	-4
Copiii	7	2	-5
Persoanele fără adăpost (homeleșii)	7	2	-5
DE ASEMENEA PUTERNIC AFECTAȚI			
Tinerii care ies din centrele de plasament	5	4	-1
Șomerii	5	4	-1
Dependenții de droguri	4	1	-3
Bolnavii mintal	3	2	-1
Persoanele din mediul rural	3	0	-3
Persoanele tinere	3	2	-1
PUȚIN AFECTAȚI			
Rromii	2	11	+9
TOȚI LA FEL			
Pe toți în egală măsură	18	3	

Principalele categorii vulnerabile pe care românii consideră că statul le ajută sunt persoanele cu dizabilități și rromii. Celelalte categorii măsurate prezintă valori mult sub aceste prime categorii, la niveluri reziduale.

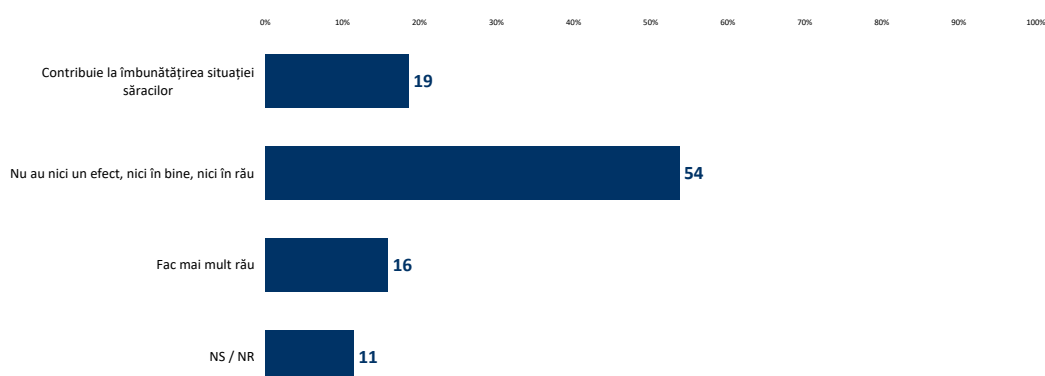
Și mai semnificativă este analiza diferenței dintre cele două distribuții: care sunt categoriile vulnerabile, după părerea românilor, și care sunt categoriile ajutate de statul român. Cele două categorii cu incidență mare de mai sus: persoanele cu dizabilități și rromii, sunt singurele unde valorile de percepție privind ajutorul de la stat sunt mai ridicate decât valorile corespunzătoare privind categoria respectivă. Semn că în percepția publică aceste categorii sunt ajutate mai mult decât necesar. În schimb, o gamă largă de categorii vulnerabile, cum ar fi persoanele fără adăpost, persoanele în vârstă, persoanele cu dizabilități,

persoanele fără educație, mamele singure, copiii, dependenții de droguri, persoanele din mediul rural sunt categorii percepute a fi ajutate în mai mică măsură decât incidența lor în societate.

Q50

Q50. Considerați că acțiunile, programele și politicile publice ale statului român de sprijinire a celor săraci...?

Românii prezintă o percepție ambivalentă la adresa eficienței politicilor publice și a programelor sociale destinate ajutorării celor aflați în sărăcie.

Doar o cincime (19%) consideră că acestea politici și programe îmbunătățesc situația oamenilor săraci.

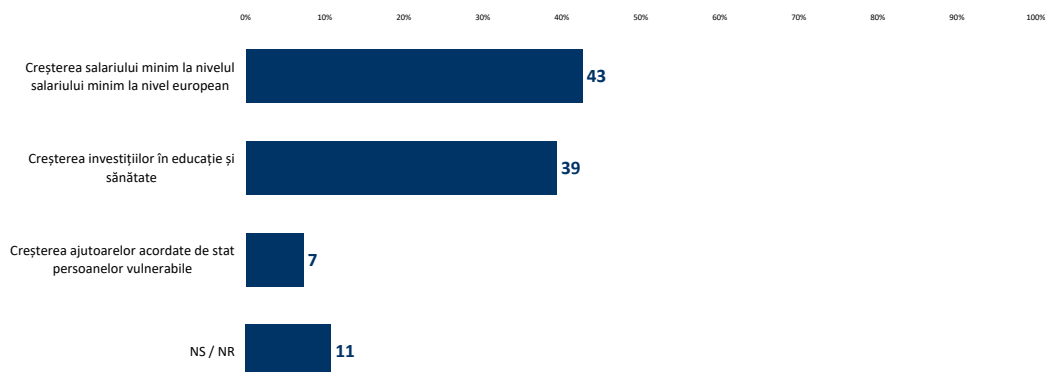
Cele mai multe răspunsuri, peste jumătate din populație (54%) se îndreaptă înspre o poziție neutră, dacă nu chiar sceptică, “nu au nici un efect, nici în bine, nici în rău” .

O șesime din români (16%) din români consideră că aceste politici și programe de fapt fac mai mult rău.

Per ansamblu, românii au o percepție relativ neutră la adresa acestui subiect, cu un stoc net de perepție de plus 3 puncte procentuale.

Q52

Q52. Care credeți că este cea mai bună soluție pentru eradicarea sărăciei în România, dintre următoarele?

Dintre cele trei politici publice oferite ca posibile soluții în eradicarea sărăciei, românii preferă în egală măsură creșterea salariului minim (43%) și creșterea investițiilor în educație și sănătate (39%). Politicile publice directe, țintite, orientate punctual către categoriile vulnerabile, nu prezintă apetență în mintea românilor. Creșterea ajutoarelor acordate de stat persoanelor vulnerabile nu întrunește decât 7% din răspunsuri.

Structura răspunsurilor este una specifică unei populații care dorește politici largi de redistribuire socială, care să ajungă la omul obișnuit, din rândul cărora se definesc ca făcând parte (salariu minim, educație, sănătate). Implicite, respondenții resping includerea în categoriile vulnerabile, față de care prezintă atitudini ambivalente (vezi mai sus percepția de distribuire a resurselor către persoanele cu dizabilități și către romi).

8. Percepții de evoluție a sărăciei.

Trecut vs Prezent vs Viitor

Q26 ... Q31 TRECUT vs PREZENT. PERCEPȚIA EVOLUȚIEI SĂRĂCIEI ÎN ULTIMII CINCI ANI LA DIVERSE NIVELURI TERITORIALE

Q51 PREZENT vs VIITOR. PERCEPȚIA EVOLUȚIEI SĂRĂCIEI ÎN VIITOR

Q26 ... Q31

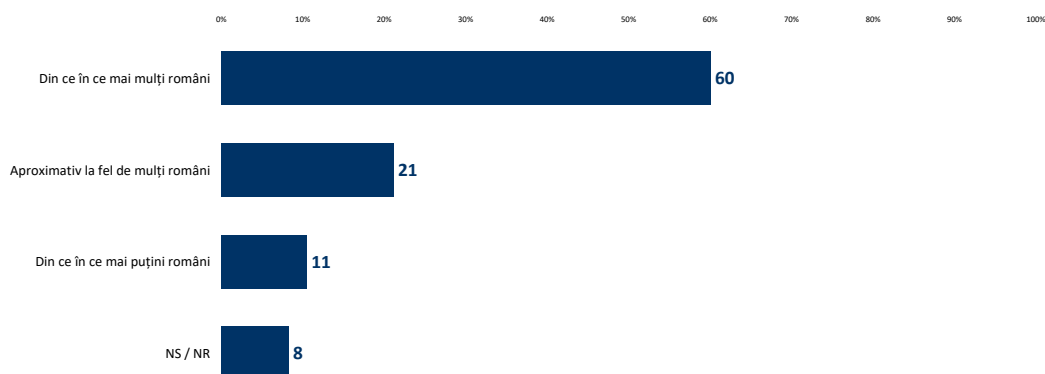
	A crescut	A scăzut	Diferența netă
În localitatea Dvs	53	23	-30
În județul Dvs	57	20	-37
În regiunea în care locuiți	56	20	-36
În România	73	16	-57
În Uniunea Europeană	43	22	-21
În lume	65	15	-50

Percepția populară privind evoluția sărăciei în ultimii cinci ani, la diverse niveluri de agregări teritoriale, este una preponderent negativă. Indiferent de mărimea zonei teritoriale de referință măsurate, de la cea mai apropiată la cea mai îndepărtată: localitate, județ, regiune, țară, UE, lume, percepția este puternic negativă. Sărăcia a crescut, consideră cel puțin jumătate din români, cu excepția zonei UE, unde este ușor sub jumătate (43%). Doar în jur de o cincime din români consideră că sărăcia a scăzut în ultimii cinci ani de zile, indiferent de zona măsurată. Excepțiile: UE din nou și lumea întreagă.

De observat felul în care, pe măsură ce zona de referință geografică e din ce în ce mai mare și mai îndepărtată de experiența personală a respondentului, cu atât percepția negativă crește gradual (cu excepția UE). Experiența i-mediată, fără intermediari, face ca percepția la adresa evoluției sărăciei să fie marginal / rezidual mai pozitivă.

Q51

Q51. Credeți că în viitor în România vor fi săraci...?

Proiecția asupra viitorului este una sumbră, din punct de vedere al evoluției sărăciei în România. Aproape două treimi din români (60%) consideră că în viitor vor fi săraci din ce în ce mai mulți români. Doar o zecime (11%) consideră că vor fi mai puțini săraci în viitor. Diferența netă de opinie publică este una semnificativ negativă: minus 49 puncte procentuale, de departe diferența netă cea mai negativă identificată în cazul tuturor indicilor de tip pozitiv vs negativ măsurați în acest val de chestionar RD07.

* * *

În concluzie, percepția privind evoluția sărăciei, atât la nivel retrospectiv, dinspre trecut spre momentul prezent cât și la nivel prospectiv, spre viitor, este una preponderent negativă. Populația României consideră că sărăcia este în creștere semnificativă și că acest proces va continua și în viitor.

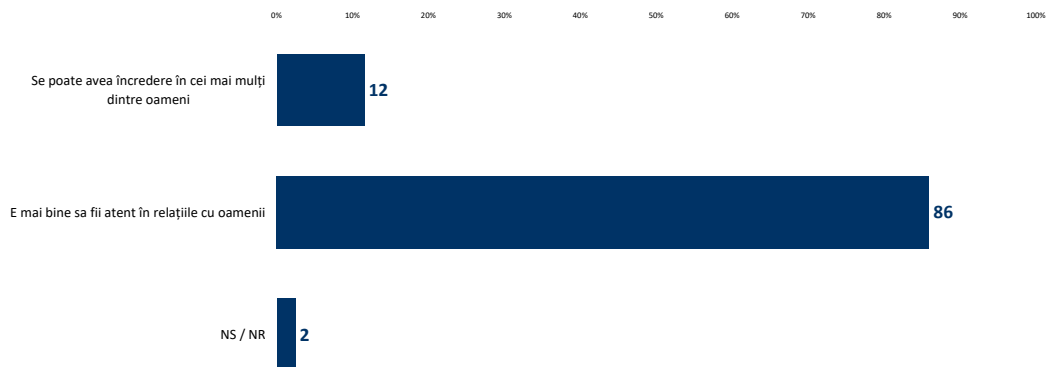
9. Capital social. Încrederea în oameni și nivelul de satisfacție / fericire

Q53. ÎNCREDEREA ÎN OAMENI

Q54. PERCEPȚIA DE FERICIRE

Q53

Q53. Vă rog să îmi spuneți care dintre următoarele afirmații se potrivește cel mai bine cu ceea ce credeți Dvs.

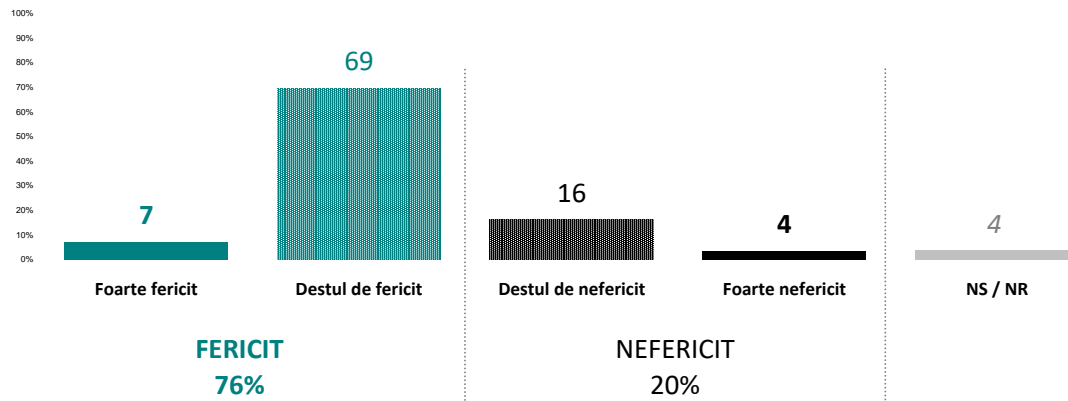

Doar aprox. o zecime (12%) din români consideră că se poate avea încredere în cei mai mulți dintre oameni. O majoritate zdrobitoare (86%) consideră că e mai bine să fii atent în relațiile cu oamenii.

Acest indicator, încrederea în oameni, operaționalizat / formulat în exact acest mod, este des întâlnit în literatura de specialitate cât și în cercetările sociologice internaționale cu scopul de a identifica stocul de capital social pe care îl deține respectiva societate măsurată. În mod istoric, pe termen mediu și lung, în ultimii 30 de ani, de când se practică acest tip de măsurare în țara noastră, rezultatele sunt constante. România este într-un deficit cronic de capital social, cu mult în urma altor țări dezvoltate sau în curs de dezvoltare.

Q54

Q54. Luând în considerare toate aspectele vieții Dvs., ați spune că sunteți...

În schimb, din punct de vedere al satisfacției cu viața, stare operaționalizată prin indicatorul care măsoară fericirea personală, lucrurile stau diferit. Cei mai mulți dintre români, trei sferturi (76%), se declară fericiți. Doar o cincime (20%) se declară nefericiți - nivel de deficit emoțional care corelează cu ponderile de populație autodefinită drept săracă în paginile anterioare.